

УДК 658

Пакош Н. – ст. гр. БО-21

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

ВАЛОВИЙ ВНУТРІШНІЙ ПРОДУКТ

Науковий керівник к.е.н. доц. С. Хрупович

Валовий внутрішній продукт (ВВП) – один з найважливіших показників розвитку економіки, який характеризує кінцевий результат виробничої діяльності економічних одиниць-резидентів у сфері матеріального і нематеріального виробництва.

Реальний ВВП (ВВП_р) – загальний обсяг, який вимірюється в постійних (незмінних, базових) цінах, (приймається за базу), тобто на величину цього показника впливає лише зміна обсягів виробництва.

Номинальний ВВП (ВВП_н) – це загальний обсяг виробництва, який вимірюється в поточних цінах, тобто в цінах, що існують на момент виробництва.

Номинальний ВВП = $\sum p_i q_i$, де q_i – обсяг виробництва i -го товару в поточному році, p_i – ціна i -го товару в поточному році.

ВВП можна розрахувати за допомогою використання трьох методів.

Перший метод – за доходами, що передбачає підсумування доходів приватних осіб, акціонерних товариств, приватних підприємств, а також доходи держави від підприємницької діяльності та органів державного управління у вигляді податків на виробництво й імпорт.

Другий метод – за витратами: передбачає підсумування витрат на капіталовкладення (валові інвестиції у національну економіку), особисте споживання, державні закупівлі (державне споживання) і сальдо зовнішньої торгівлі.

Третій – це метод доданої вартості. Його називають виробничим методом, коли підсумовуються вартість виготовлених кінцевих товарів і послуг усіх сфер економіки. Йдеться про факторні доходи та амортизаційні відрахування, які не є доходами.

На величину номінального ВВП впливають зміни як фізичного обсягу продукції, так і рівня цін. Тому виникає питання якою мірою це пов'язано зі зміною фізичного обсягу виробництва, а якою – зі зміною цін чи обома обставинами водночас. Для визначення ВВП з урахуванням лише зміни фізичного обсягу виробництва потрібно здійснити коригування показника номінального ВВП.

Процес коригування номінального ВВП здійснюється за допомогою дефлятора ВВП. Це дає змогу інфлювати (збільшити грошовий вираз ВВП з урахуванням динаміки цін) або дефлювати (зменшити грошовий вираз ВВП з урахуванням динаміки цін). Результатом цього коригування є обчислення реального ВВП для кожного року у постійних цінах, тобто цінах базового року.

Як повідомлено Державною службою статистики у 2010 році реальний валовий внутрішній продукт України підвищився на 4,2% порівняно з аналогічним періодом 2009 року (у постійних цінах 2007 року) до 1 085 935 000 000 гривень (у фактичних цінах).

Згідно з прогнозом світового банку, дефіцит бюджету в Україні в 2012 році складе 2,5% від ВВП. Дефіцит платіжного балансу України на 2012 рік світовий банк оцінює в 4,9%. Важливою темою є також ситуація з фінансуванням, що залежатиме значною мірою від ситуації в країні і економічної політики.